

Moa Ryberg

Deltagare i internationella akademien och praktikant på Centerpartiets Brysselkansli

Europaparlamentet

2/5-2021

Hur svårt kan det vara att runt ett förhandlingsbord enas om att förbättra förhållandena för transporter av levande djur?

Under min universitetsutbildning har kurslitteratur om förhandling ibland funnits med på litteraturlistorna. Jag ska erkänna att det inte har varit några favoriter hos mig. Jag minns särskilt en bok som vi läste i en kurs om diplomati, förhandling och medling som var så oerhört teoretisk och svårförstådd och hela klassen var samstämmiga i att den var inte särskilt lärorik. Att läsa om förhandlingstekniker kändes inte särskilt applicerbart på det verkliga livet just då. Boken lämnades sedan in på Campusbokhandeln i hopp om att få tillbaka en del av pengarna som jag hade spenderat. Den blev aldrig såld. Trots att den var i "fint skick" enligt bokhandeln - kanske inte förvånande med tanke på att den mest låg och samlade damm på mitt korridorsrum.

Jag mindes denna bok när jag deltog i en simulation av förhandlingar i Ministerrådet under mitt mastersprogram. Vi skulle förhandla om en migrationsförordning under en hel dag. Jag blev tilldelad att representera Sverige. Det var en otroligt rolig och lärorik dag trots att jag, med viss frustration efter att mötesordföranden enbart gav ordet till Italien och Malta, råkade höra "yes sweetie" när han äntligen gav min delegation ordet. Illa kvickt svarade jag med lätt skakig röst att han minsann INTE kan tilltala mig så. Han sa snabbt att han hade sagt "yes, Sweden". Det jag tar med mig från den upplevelsen är att 1) jag kommer att fortsätta vara på min vakt, eftersom att liknande situationer säkerligen sker dagligen (OBS ingen jämförelse - men låt oss aldrig glömma sofagate) men framförallt 2) att jag alltid måste lyssna ordentligt nästa gång jag sitter vid ett förhandlingsbord...

Drygt två år senare sitter jag vid ett förhandlingsbord igen. Det är med anledning av att vår liberala grupp i Europaparlamentet, Renew Europe, under en och en halv månad har arbetat med att ta fram vårt positionspapper för arbetet i Undersökningskommittén för frågor om skyddet av djur under transport (ANIT). Det är ett specialutskott utan lagstiftande befogenheter som upprättades i syfte att granska efterlevnaden av ett direktiv från 2005 som reglerar frågan i medlemsländerna. En av de totalt 60 ledamöterna, varav åtta Europaparlamentariker från Renew Europe, är vår Emma Wiesner som är ersättare i utskottet. Processen med att ta fram positionsappret har gått till så att gruppens Policy Advisors började med att ta fram ett utkast som har skickats fram och tillbaka mellan ledarmötena och ANIT-sekretariatet på Renew Europe. Vi har reviderat, lagt till och kommenterat skrivelser. Dessa inspel har kompletterats med flertaliga "extraordinary meetings" i syfte att reda ut liksom att nå kompromisser och överenskommelser. De politiska skiljelinjerna i gruppen har varit så pass omfattande att processen blivit försenad.

Dessa politiska skiljelinjer verkar inom ett väldigt politiskt känsligt område. Frågan om djurtransporter är betydligt mer politiserad än vad jag initialt trodde. Kanske för att min kunskap liksom erfarenhet kring hela området var obefintlig initialt. Debatten präglas å ena sidan av betoningar av den fria rörligheten av varor och ekonomisk gynnsamhet och å andra sidan av ett starkt engagemang för förbättrad djurvälstånd och livsmedelssäkerhet. Det är dock viktigt att poängtera att debatten absolut inte alltid är så svartvit som penseldrage ovan indikerar. På Kommissionen är intresset för att ta i den dåliga implementeringen och harmoniseringen av det tidigare nämnda direktivet från 2005 svalt. Tre illustrativa exempel på det senare är att Kommissionen hävdar att 97 % av alla djurtransporter inom EU sker lagligt och att det endast är två personer som arbetar med frågan på Kommissionen, 2015 var de 15. Det tredje exemplet är att de har delegerat lagstiftningsarbetet till EU-myndigheten EFSA - något de gör med politiserade frågor om jag har förstått saken rätt. Det är Europaparlamentet som länge har drivit frågan om den undermåliga efterlevnaden av direktivet från 2005 i synnerhet och om djurvälståndfrågor i allmänhet. Detta ledde till att ANIT, med ett tolv-månadersmandat, upprättades i juni

Moa Ryberg

Deltagare i internationella akademien och praktikant på Centerpartiets Brysselkansli
Europaparlamentet
2/5-2021

förra året. Med anledning av pandemin har deadline för utskottets slutdatum skjutits upp till december i år.

Men åter till förhandlingsprocessen. Trots att det är åtta europaparlamentariker från Renew Europe i ANIT har endast fem stycken varit aktiva. Dessa har representerat intressen från Öst, Nord- och Centraleuropa liksom en ö-nation i norr. De stora knutarna har framförallt handlat om tidsgränser för hur länge diande djur ska transporteras liksom om, och i sådant fall hur länge, olika arter av diande djur bör transporteras till slakt. För Irland och Rumänien är alla typer av begränsningar av djurtransporter förödande för ekonomin, vilket innebär att status quo är att föredra. Den danska delegationens fokus har varit att förbättra förhållandena under transporter av levande djur med till exempel digitalisering som främsta verktyg. En annan nation, Slovakien, har varit betydligt mer känslösamma och drivit en kraftig reduktion av olika transporttider samt förbud transport av icke-avvanda djur såväl som att exportera levande djur till tredje länder. Vår strategi har varit att positionera oss i mitten i syfte att kunna enas i gruppen, om än med en stark vilja att sätta förbättrad djurvälstånd i det första rummet. Vi har drivit våra hjärtefrågor hårt vilket gav resultat då vi enades om ett positionspapper som reflekterade våra ståndpunkter väl, men andra delegationers ståndpunkter mindre. Överenskommelsen kom 22 april, men nu ryktas det om att den redan kan vara i gungning.

För att ett positionspapper ska kunna antas av gruppen behöver det presenteras och godkännas under ett arbetsgruppsmöte. På grund av förseningar, till följd av svårigheterna att nå en kompromiss, var planen att ANIT-positionsappret skulle antas den 27 april. Det fanns dock inte tid under mötet att diskutera innehållet, och mötesordföranden beslutade att godkännandet skulle skjutas upp till nästkommande arbetsgruppsmöte några veckor senare. Genom informella samtal har det kommit till vår kännedom att Irland och Rumänien, som var minst nöjda med positionsappret, kommer att samla stöd för ett mindre restriktiv position för gruppen. Samtidigt skickade koordinatören för positionsappret ut ett mail där han öppnade upp för ytterligare kommentarer. Med tanke på vissa delegationers starka nationella intressen i frågan gör vi nog bäst i att samla stöd på vårt håll också.

Att arbeta med den här frågan på en lägre nivå och i ett tidigt skede, både sett till beslutsprocessen inom Europaparlamentet men även sett till beslutsprocessen inom EU i stort, har varit oerhört spännande. Höjdpunkten var definitivt när jag fick föra Centerpartiets talan under ett tekniskt möte på tjänstemannanivå, och däri även sätta ned foten mot Rumänien. Det har varit tydligt vilka som har mer att förlora, eller vinna, på hemmaplan. Om jag hade fått en krona varje gång som den irländska europaparlamentarikern sa "my constituency" hade jag nog kunnat köpa mig en trevlig flaska bubbel i alla fall. För de som är bekanta med Robert D. Putnams "two-level game theory" skulle jag vilja påstå att jag fick väl användning av åtminstone en av universitetets anvisade artiklar om förhandling. Putnam var så vitt jag minns inte omnämnd i den bok som jag tog upp i början av denna rapport (tror jag). En viktig lärdom som jag tar med mig är i vilket fall förankring när länder, eller partier, driver sin politik på EU-nivå.

Moa Ryberg

Bryssel, 2 maj 2021